

การวิเคราะห์ศัพท์

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 445 ฉบับ ผู้วิจัยได้รวบรวมคำ¹ทั้งหมดของแต่ละหน่วยอรรถ² (ดูตาราง 2 - 4) รวมทั้งสิ้น 30 หน่วยอรรถ และวิเคราะห์ว่าหน่วยอรรถแต่ละหน่วยอรรถแทนด้วยศัพท์³ กี่ศัพท์ การพิจารณาว่าคำใดเป็นศัพท์เดียวกันหรือไม่นั้น ผู้วิจัยอาศัยเกณฑ์ใดตั้งขึ้นช่วยในการตัดสินใจ (รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้จะกล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป) จากนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาศัพท์แต่ละศัพท์ว่าเป็นศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทยบาง

เกณฑ์ในการตัดสินใจเรื่องศัพท์

จากตารางที่ 2 - 4 ซึ่งแสดงจำนวนคำทั้งหมดที่ใช้แทนหน่วยอรรถ 30 หน่วยอรรถ จะเห็นได้ว่าหน่วยอรรถแต่ละหน่วยอรรถแทนด้วยจำนวนคำที่ไม่เท่ากัน คือจำนวนน้อยที่สุดมีอยู่ 3 คำ และจำนวนมากที่สุดมีอยู่ 11 คำ ในบรรดาคำทั้งหมดนี้มีบางคำที่รวมกับคำอื่นเป็นรูปแปร⁴ของศัพท์เดียวกัน แต่มีบางคำที่ไม่สามารถรวมกับคำอื่นได้ การพิจารณาว่าคำใดเป็นศัพท์เดียวกันนั้นต้องพิจารณาอย่างมีกฎเกณฑ์ แต่เนื่องจากยังไม่เคยมีผู้ใดตั้งกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจดังกล่าวอย่างเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องตั้งเกณฑ์ขึ้นเอง โดยให้ครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. คำพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ถือเป็นคนละศัพท์เสมอ ยกเว้นกรณีที่คำนั้นมีควาญแตกต่างกันที่พยัญชนะต้น สระ หรือพยัญชนะท้ายเพียงเรื่องเดียว⁵ และในแต่ละคำจะมีความแตกต่างเช่นนี้ไปเพียงที่เดียวเท่านั้น หลักเกณฑ์ขอนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. คำนิยามหน้า ฎ

2. คำนิยามหน้า ฎ

3. คำนิยามหน้า ฎ

4. คำนิยามหน้า ฎ

5. ผู้วิจัยมิได้รวมวรรณยุกต์ในการศึกษาครั้งนี้ และไม่ได้นำวรรณยุกต์เข้ามาตัดสินเรื่องศัพท์

หน่วยอรรถ คำที่	1 "ภูเขา"	2 "กะลา"	3 "พุด"	4 "รีบ"	5 "ดู"	6 "มะละกอ"	7 "จิ้งจก"	8 "ตุ๊กแก"	9 "ปลาชอน"	10 "น้ำค้าง"
1.	ภูเขา	กะลา	พุด	รีบ	ดู	มะละกอ	จิ้งจก	ตุ๊กแก	ปลาชอน	น้ำค้าง
2.	คอย	กะลง	อู	ฟัง	ผอ	มะกวยเตค	จิกกิม	ตักโต	ปลาหลิ	เหมย
3.	ภู	กะโป้	เวา	ฟาว	เบ็ง	บั๊กหุง	ช็เกียม	กัมแก	ปากอ	น้ำหมอก
4.	เขา	กะโหลก	ปาก	เฟง	กอย	บะเตค	ตะกิม	ตักโต	ปากอ	น้ำเหมาะ
5.	โค	โป้	แตตา	เกรหลอ	บั้ง	หมาหุง	ตะเกียม	คอคคอ	ปลาแกบ	ปะจื่อตี
6.	คำหลู	เหมาะเปาะ			หมิง	สะกุกแด	ตุ๊กแกม	ตัวคอ	ยาหลู	
7.					กวา		ตุ๊กแกม	ตุ๊กแกบ		
8.							ตักแกม	โตะเต		
9.							ตะแกม			
10.							ไอแกม			
11.							คอนหลี่			
รวม	6	6	5	5	7	6	11	8	6	5

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนคำทั้งหมดที่ปรากฏในข้อมูลที่ใช้แทนหน่วยอรรถ ตั้งแต่หน่วยอรรถที่ 1 - 10

หน่วยอรรถ คำที่	11. "กรรไกร"	12 "จอบ"	13 "ฉेर"	14 "ท่า"	15 "โกหก"	16 "อรอย"	17 "โกน"	18 "นิทา"	19 "วันพรุ่งนี้"	20 "เคิน"
1.	กรรไกร	จอบ	ฉेर	ท่า	โกหก	อรอย	โกน	นิทา	วันพรุ่งนี้	เคิน
2.	มีคณัม	ขอบก	พะน้อย	เอื้อยะ	ซึ่จู้	ล่า	ชุก	เลาขวัญ	วันพุก	เคี้ยว
3.	มีคเชื้อ	บักจก	จัวน้อย	เอ็ค	คัวะ	แซบ	แก	เวาพัน	ม้ออัน	ญาง
4.	มีคไท	กระจอบ		ญะ	ออลอคา	วี่	คัวะ	เลาชวน	ม้อหน้า	แล
5.	มีคหิม	กะจอบ		เอ็ค				เวาขวัญ	ลู้อ	
6.	มีคแฉิม	ห้วงก		มาตะ				แซโกมอ		
7.	มีคเง็บ	กรรบก								
8.	ตะไกร	กระบก								
9.	ทะรี	กะบก								
10.		กะเมอ								
11.		กะจา								
รวม	9	11	3	6	4	4	4	6	5	4

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนคำทั้งหมดที่ปรากฏในข้อมูลที่ใช้แทนหน่วยอรรถ ตั้งแต่หน่วยอรรถที่ 11 - 20

หน่วยอรรถ คำที่	21 "ปรอยๆ"	22 "ลานมาน"	23 "คู"	24 "ผอม"	25 "ขนมจีน"	26 "เปื้อ"	27 "กระโจน"	28 "เงี้ยว"	29 "กางเกง"	30 "วิกน้ำ"
1.	ปรอย ๆ	ลานมาน	คู	ผอม	ขนมจีน	เปื้อ	กระโจน	เงี้ยว	กางเกง	วิก
2.	ชี ๆ	ขวางาน	สวก	คอง	ขนมเส้น	กาย	วิก	กัก	เตี้ยว	ชะ
3.	ลิน	เค็มาน	ฮาย	จอย	ข้าวปุ้น	เปิด	โตน	มิด	โส่ง	สะ
4.	หอย ๆ	เค็มาน	คู	แซ		เมี้ยว	กระโดด	มิด	เตว	โสะ
5.	ปรีบ ๆ	กางาน				มู	โศก	เม็ด	โกน	ทา
6.	มีบ ๆ	ตะปรอยพู					คู	ลอมมา	แท	
7.	ฉอ ๆ									
8.	มุกยจุ									
รวม	8	6	4	4	3	5	6	6	6	5

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนคำทั้งหมดที่ปรากฏในข้อมูลที่ใช้แทนหน่วยอรรถ ตั้งแต่หน่วยอรรถที่ 21 - 30

ก. ความแตกต่างของพยัญชนะ

ความแตกต่างของพยัญชนะจะต้องเป็นความแตกต่างของ สัทลักษณะ เพียงลักษณะเดียว เช่น ความแตกต่างกันของการทำงานของเส้นเสียง (state of the glottis) ซึ่งทำให้เกิดเสียงก้อง (voiced) หรือเสียงไม่ก้อง (voiceless) ความแตกต่างของฐานกรณที่ใช้ในการออกเสียง (point of articulation) ความแตกต่างของการคัดปลงลมในช่องปาก (stricture) หรือความแตกต่างของการคัดปลงลมที่บริเวณซึ่งเชื่อมระหว่างของคอกับของจมูก (oro-nasal)

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันไปตามเกณฑ์ข้อนี้ ได้แก่

หน่วยวรรคที่ 5 "ค" บึง - หมิง /bunŋ - munŋ/¹

คำสองคำนี้แตกต่างกันที่พยัญชนะต้น และเป็นความแตกต่างของการคัดปลงลมที่บริเวณซึ่งเชื่อมระหว่างของคอกับของจมูกเพียงเรื่องเดียว

หน่วยวรรคที่ 11 "กรรไกร" มีคแญ็บ - มีคแจ็บ /mi: tɰxp - mi: tɰxp/

คำสองคำนี้แตกต่างกันที่พยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง และเป็นความแตกต่างของฐานกรณที่ใช้ในการออกเสียงเพียงเรื่องเดียว

หน่วยวรรคที่ 14 "ห" เฮ็ค - เอ็ค /het - ?et/

คำสองคำนี้แตกต่างกันที่พยัญชนะต้น และเป็นความแตกต่างของการทำงานของเส้นเสียงเพียงเรื่องเดียว

ข. ความแตกต่างของสระ

ความแตกต่างของสระมีข้อจำกัดของความแตกต่างดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างสระเดียวกัน

ก) อาจเป็นความแตกต่างของตำแหน่ง เช่น สระหน้า สระกลาง หรือสระหลัง หรือเป็นความแตกต่างของระดับ เช่น สระสูง สระกลาง หรือสระต่ำ ความแตกต่างเหล่านี้ต้องไม่เกิน 1 ตำแหน่ง หรือ 1 ระดับ โดยพิจารณาจากระบบสระที่มีความสมมาตร² ดังแผนภูมิต่อไปนี้

¹ ผู้วิจัยไม่ได้ใส่ตัวเลขแสดงเสียงวรรณยุกต์กำกับไปกับสัทอักษร เนื่องจากไม่ได้รวมวรรณยุกต์ในการศึกษาครั้งนี้

² คู่มือความเรียง "คำขำอุจจาระวิทยา : อีกแง่หนึ่งของระบบเสียงและระบบความหมายในภาษาไทย" โดย สุภาพร ลักษณ์นิยานาวิน, วารสารอักษรศาสตร์, โรงพิมพ์จุฬาฯ, 2525 หน้า 17

ตำแหน่งลิ้น ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง
	(front)	(central)	(back)
สูง (high)	i i:	ʉ ʉ:	u u:
กลาง (mid)	e e:	ɤ ɤ:	o o:
ต่ำ (low)	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:

ข) อาจเป็นความแตกต่างของตำแหน่ง
1 ตำแหน่ง และระดับ 1 ระดับ เช่น ความแตกต่างของสระกลาง-ต่ำ a กับสระหลัง-
กลาง o เป็นต้น

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นผู้วิจัยจะยกตัวอย่างความแตกต่างของเสียงสระที่จัด
เป็นศัพท์เดียวกันใด ดังนี้

a กับ ɛ ต่างกันที่ระดับ 1 ระดับ

a กับ ɛ และ a กับ ɔ ต่างกันที่ตำแหน่ง 1 ตำแหน่ง

a กับ e และ a กับ o ต่างกันที่ตำแหน่ง 1 ตำแหน่ง และระดับ 1 ระดับ

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันได้ตามเกณฑ์ข้อ ก) ได้แก่

หน่วยอรรถที่ 5 "คู" เบ็ง - บัง /bɔŋ - buŋ/

หน่วยอรรถที่ 11 "กรรไกร" มีคยู่บ - มีคญู่บ /mi:tɰap - mi:tɰɔp/

หน่วยอรรถที่ 28 "เงียม" มีค - มีค - เม็ค /mit - mut - met/

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันได้ตามเกณฑ์ข้อ ข) ได้แก่

หน่วยอรรถที่ 4 "รืบ" ฟัง - เฟง /faŋ - feŋ/

หน่วยอรรถที่ 30 "วิกน้ำ" สะ - โสะ /saʔ - soʔ/

2) ความแตกต่างระหว่างสระเดี่ยวและสระประสม

ถ้าสระเดี่ยวและสระเสียงสุดท้ายของสระประสมเหมือนกัน จะถือว่าคำทั้งสองเป็นศัพท์เดียวกัน

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันไคตามเกณฑ์นี้ ไคแก่

หน่วยวรรคที่ 14 "ท่า" ญะ - ญะ /pia? - ɲa?/

หน่วยวรรคที่ 21 "ปรอย ๆ" ซิ ๆ - ซอย ๆ /sisi? - swiswi/¹

3) ความแตกต่างระหว่างสระประสมและสระประสม

ความแตกต่างระหว่างสระประสมและสระประสมมีข้อจำกัดของความแตกต่างคือ สระเสียงสุดท้ายของสระประสมต้องเหมือนกัน และสระเสียงก่อนสุดท้ายอย่างน้อยต้องเป็นสระที่มีตำแหน่งหรือระดับเดียวกัน

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันไคตามเกณฑ์นี้ ไคแก่

หน่วยวรรคที่ 26 "เปือ" เปือ - เปี้ย /bua - bia/

หน่วยวรรคที่ 29 "กางเกง" เคี้ยว - เทว /tieu - teu/

4) ความแตกต่างระหว่าง /wa/ กับ /ua/²

คำที่ประกอบควยพยางค์ซึ่งเริ่มคนควยพยัญชนะแบบพ่นลม ตามควย/wa/ และตามควย/ua/ จัดเป็นศัพท์เดียวกัน ไคแก่

หน่วยวรรคที่ 18 "นินทา" เล้าขวัญ - เล้าชวน /laukhwan - laukhuən/

¹ แม้ว่าคำคุณนี้จะแตกต่างกันมากกว่าหนึ่งแห่ง แต่ผู้วิจัยก็จัดให้เป็นศัพท์เดียวกันเนื่องจากเป็นคำซ้ำ นอกจากนี้พยางค์ที่สองของคำคุณนี้ยังแตกต่างกันที่พยัญชนะท้ายควย กล่าวคือ คำแรกมี ? (glottal stop) เป็นพยัญชนะท้าย ในขณะที่คำที่สองไม่มีพยัญชนะท้าย แต่เนื่องจากเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยคือ สระเสียงสั้นถ้าไม่มีตัวสะกดต้องมี ? เป็นพยัญชนะท้ายเสมอ ผู้วิจัยจึงอนุโลมให้คำทั้งสองนี้เป็นศัพท์เดียวกัน

² เรื่องนี้อธิบายไคทางสัทศาสตร์ว่า /wa/ ไคแก่ ^ua เป็นสระเลื่อนเสียงขึ้น (rising diphthong) และ /ua/ ไคแก่ u² เป็นสระเลื่อนเสียงตก (falling diphthong)

2. คำที่อธิบายไวยากรณ์เป็นเรื่องของการกลายเสียง¹ หรือเป็นเรื่องของการตัดเสียงเติมเสียง² ซึ่งเป็นลักษณะของการกลายเสียงในภาษาไทย จะถือว่าคำเหล่านั้นเป็นศัพท์เดียวกัน

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันได้ตามเกณฑ์ ไคแก

หน่วยวรรคที่ 1	"กะลา"	กะโป - โป
หน่วยวรรคที่ 10	"น้ำคาง"	น้ำหมอก - น้ำเหมาะ
หน่วยวรรคที่ 27	"กระโจน"	กระโคค - โคค

3. คำสองพยางค์หรือสามพยางค์ที่ใช้เรียกประเภทของสัตว์ ประเภทของผลไม้ และประเภทของเครื่องใช้ ส่วนใหญ่จะมีพยางค์สุดท้ายของคำเป็นพยางค์หลัก (main syllable) คือเป็นพยางค์ที่ไครับการลงเสียงหนัก และมักจะเป็นพยางค์ที่สื่อความหมายใดที่สุดของคำ ดังนั้นถ้าคำเหล่านี้มีพยางค์สุดท้ายเหมือนกัน จะถือเป็นศัพท์เดียวกัน

คำที่รวมเป็นศัพท์เดียวกันได้ตามเกณฑ์ ไคแก

หน่วยวรรคที่ 6	"มะละกอ"	มะกายเตค - มะเตค
หน่วยวรรคที่ 7	"จิ้งจก"	1. จักกิม - ตะกิม 2. ชักกิม - ตะกิม 3. ตุ๊กแกม - ตุแกม - ตกแกม - ตะแกม - ไอแกม
หน่วยวรรคที่ 8	"ตุ๊กแก"	1. ตกโต - ตะโต 2. ตอตก - ตะตก
หน่วยวรรคที่ 11	"กรรไกร"	กรรไกร - ตะไกร
หน่วยวรรคที่ 12	"จอบ"	1. จอบ - กระจอบ - กะจอบ 2. ขอบก - หัวบ - กรรบก - กระบก - กะบก

4. คำที่เกิดจากการรวมกันของศัพท์ 2 ศัพท์ จะนับเป็นอีกศัพท์หนึ่งที่แตกต่างไป คำที่จัดอยู่ในเกณฑ์ ไคแก

หน่วยวรรคที่ 1	"ภูเขา"	ภู, เขา, ภูเขา
หน่วยวรรคที่ 18	"นินทา"	เลาขวัญ, เวาพิน, เวาขวัญ

¹ ดูเรื่องเสียงและการกลายเสียงของคำในภาษา, นิรุกติศาสตร์, พระยาอนุมานราชชน, 2519, หน้า 181.

² เรื่องเดียวกัน หน้า 193

การพิจารณาจัดศัพท์ เป็นศัพท์ของภาษาไทยถิ่นหนึ่ง

เมื่อจัดคำให้เป็นศัพท์ทั้งหมดแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือพิจารณาศัพท์แต่ละศัพท์ว่าเป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาอะไร และจากการพิจารณาวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยพบว่า ศัพท์ทั้งหมดสามารถจัดแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
3. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
4. ศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
5. ศัพท์เฉพาะถิ่น

สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกศัพท์ว่าศัพท์ใดเป็นศัพท์ของภาษาอะไรนั้น ผู้วิจัยจะชอกล่าวถึงทีละกลุ่มโดยละเอียดดังนี้

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางหมายถึงศัพท์ที่ปรากฏในภาษาที่คนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ศัพท์ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นกลางใดต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่งดังนี้

ก) เป็นศัพท์ที่ผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการกระจายของคำศัพท์ในประเทศไทย : โครงการทดลอง" ของวันทนี พันธ์ชาติ และจรรยา บุญพันธ์ แสดงว่าเป็นศัพท์สามัญประจำภาค¹ของภาคกลาง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นกลางนั่นเอง

ข) เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่าเป็นศัพท์ที่ใช้กันในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นกลางได้

¹ หมายถึงศัพท์ที่ใช้ในภาคนั้น ๆ เป็นจำนวนร้อยละ 60 ขึ้นไป ของจุกเก็บข้อมูลทั้งหมดของภาค

จากหน่วยบรรดที่ไซทอสอม 30 หน่วยบรรด มีหน่วยบรรดที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางไคเพียงศัพท์เดียวอยู่ 27 หน่วยบรรด และมีหน่วยบรรดที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางไค 2 ศัพท์อยู่ 3 หน่วยบรรด รวมศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางทั้งสิ้น 33 ศัพท์ไคแก

หน่วยบรรดที่ 1	"ภูเขา"	-	1. ภูเขา	2. เขา
หน่วยบรรดที่ 2	"กะลา"	-	1. กะลา	2. กะโหลก
หน่วยบรรดที่ 3	"พุก"	-	พุก	
หน่วยบรรดที่ 4	"รืบ"	-	รืบ	
หน่วยบรรดที่ 5	"คู"	-	คู	
หน่วยบรรดที่ 6	"มะละกอ"	-	มะละกอ	
หน่วยบรรดที่ 7	"จิงจก"	-	จิงจก	
หน่วยบรรดที่ 8	"ตุ๊กแก"	-	ตุ๊กแก	
หน่วยบรรดที่ 9	"ปลารزون"	-	ปลารزون	
หน่วยบรรดที่ 10	"น้ำคาง"	-	น้ำคาง	
หน่วยบรรดที่ 11	"กรรไกร"	-	กรรไกร	
หน่วยบรรดที่ 12	"จอบ"	-	จอบ	
หน่วยบรรดที่ 13	"เฌ"	-	เฌ	
หน่วยบรรดที่ 14	"ท่า"	-	ท่า	
หน่วยบรรดที่ 15	"โกหก"	-	โกหก	
หน่วยบรรดที่ 16	"อรอย"	-	อรอย	
หน่วยบรรดที่ 17	"โกน"	-	โกน	
หน่วยบรรดที่ 18	"นินทา"	-	นินทา	
หน่วยบรรดที่ 19	"วันพรุ่งนี้"	-	วันพรุ่งนี้	
หน่วยบรรดที่ 20	"เคิน"	-	เคิน	
หน่วยบรรดที่ 21	"ปรอย ๆ"	-	ปรอย ๆ	
หน่วยบรรดที่ 22	"ลานบ้าน"	-	ลานบ้าน	
หน่วยบรรดที่ 23	"คู"	-	คู	

หน่วยบรรดที่ 24	"ผอม"	-	ผอม
หน่วยบรรดที่ 25	"ขนมจีน"	-	ขนมจีน
หน่วยบรรดที่ 26	"เปื้อน"	-	เปื้อน
หน่วยบรรดที่ 27	"กระโจน"	-	1. กระโจน 2. กระโถก
หน่วยบรรดที่ 28	"เงียบ"	-	เงียบ
หน่วยบรรดที่ 29	"กางเกง"	-	กางเกง
หน่วยบรรดที่ 30	"วิกน้ำ"	-	วิก

2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือหมายถึงศัพท์ที่ปรากฏในภาษาที่คนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ศัพท์ที่จัดเป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือจะต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ดังนี้

ก) เป็นศัพท์ที่ผลการวิจัยที่ได้อ้างถึงในข้อ ก) ของข้อ 1. แสดงว่าเป็นศัพท์สามัญประจำภาคของภาคเหนือ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นเหนือ

ข) เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาไทยกรุงเทพฯ - ไทยเชียงใหม่¹ ว่าเป็นศัพท์ที่ใช้กันในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ ในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดให้ภาษาไทยเชียงใหม่เป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นเหนือ

ค) เป็นศัพท์ที่ได้จากผู้ออกภาษาโดยตรง²

¹ พจนานุกรมภาษาไทยกรุงเทพฯ - ไทยเชียงใหม่, รายงานประกอบการศึกษารายวิชา 141 - 642 (การทำพจนานุกรม), ของนิสิตปริญญาโท ประจำปีการศึกษา 2523, ภาควิชาภาษาศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

² ผู้ออกภาษาชื่อ นางสาว วันทิพย์ พันธชาติ ซึ่งเป็นชาวเชียงใหม่โดยกำเนิด

จากหน่วยอรรถที่ใช้ทดสอบ 30 หน่วยอรรถ มีหน่วยอรรถที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือศัพท์เดี่ยวอยู่ 27 หน่วยอรรถ และมีหน่วยอรรถที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ 2 ศัพท์อยู่ 3 หน่วยอรรถ รวมศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือทั้งสิ้น 33 ศัพท์ ได้แก่

หน่วยอรรถที่ 1	"ภูเขา"	-	กอย
หน่วยอรรถที่ 2	"กะลา"	-	กะลง
หน่วยอรรถที่ 3	"พอก"	-	อู
หน่วยอรรถที่ 4	"ريب"	-	ฟิง
หน่วยอรรถที่ 5	"กู"	-	1. ผอ 2. กอย
หน่วยอรรถที่ 6	"มะละกอ"	-	มะกวยเตค
หน่วยอรรถที่ 7	"จิ้งจก"	-	จกกิม
หน่วยอรรถที่ 8	"ตุ๊กแก"	-	ตักโต
หน่วยอรรถที่ 9	"ปลาชอน"	-	1. ป่าหลิม 2. ป่ากอ
หน่วยอรรถที่ 10	"น้ำตาล"	-	เหมย
หน่วยอรรถที่ 11	"กรรไกร"	-	มีคูนับ
หน่วยอรรถที่ 12	"จอบ"	-	ชอบก
หน่วยอรรถที่ 13	"เฒەر"	-	พะนอย
หน่วยอรรถที่ 14	"ท่า"	-	เญ่ยะ
หน่วยอรรถที่ 15	"โกหก"	-	ซุจ
หน่วยอรรถที่ 16	"อรอย"	-	ลำ
หน่วยอรรถที่ 17	"โกน"	-	ชุก
หน่วยอรรถที่ 18	"นินทา"	-	เลาขวัญ
หน่วยอรรถที่ 19	"วันพรุ่งนี้"	-	วันพุก
หน่วยอรรถที่ 20	"เคิน"	-	เตว
หน่วยอรรถที่ 21	"ปรอย ๆ"	-	ซี ๆ
หน่วยอรรถที่ 22	"ลานบ้าน"	-	1. ขวงบ้าน 2. เคนบ้าน

หน่วยบรรดที่ 23	"กุ"	-	สวก
หน่วยบรรดที่ 24	"ผอม"	-	คอง
หน่วยบรรดที่ 25	"ขนมจีน"	-	ขนมเส้น
หน่วยบรรดที่ 26	"เปื้อ"	-	กาย
หน่วยบรรดที่ 27	"กระโจน"	-	วิก
หน่วยบรรดที่ 28	"เงียม"	-	กัก
หน่วยบรรดที่ 29	"กางเกง"	-	เตว
หน่วยบรรดที่ 30	"วิกน้ำ"	-	ฮะ

3. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานหมายถึงศัพท์ที่ปรากฏในภาษาที่คนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณภาคอีสานของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ศัพท์ที่จะจัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสานใดต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ดังนี้

ก) เป็นศัพท์ผลการวิจัยที่ไต่อย่างถึงในข้อ ก) ของข้อ 1. และข้อ 2 แสดงว่าเป็นศัพท์สามัญประจำภาคของภาคอีสาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นอีสาน

ข) เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมภาคอีสาน - ภาคกลาง¹ ว่าเป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นอีสาน

ค) เป็นศัพท์ที่สัมภาษณ์จากผู้ออกภาษาโดยตรง²

¹ พจนานุกรมภาคอีสาน - ภาคกลาง ฉบับบัณฑิตยสถานสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, พ.ศ. 2515.

² เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกเก็บข้อมูลภาคอีสานใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ อุบลราชธานี นครพนม และหนองคาย ซึ่งเป็นโครงการวิจัยโครงการหนึ่งของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยที่ผู้วิจัยเองได้ร่วมในการออกเก็บข้อมูลด้วยในฐานะผู้ช่วยวิจัย

จากหน่วยวรรคที่ใช้ทดสอบ 30 หน่วยวรรค มีหน่วยวรรคที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานศัพท์เดียวอยู่ 28 หน่วยวรรค และมีหน่วยวรรคที่แทนควยศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 2 ศัพท์อยู่ 2 หน่วยวรรค รวมศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งสิ้น 32 ศัพท์ ได้แก่

หน่วยวรรคที่ 1	"ภูเข"	-	ภู
หน่วยวรรคที่ 2	"กะลา"	-	กะโป
หน่วยวรรคที่ 3	"หูก"	-	1. เวา 2. ปาก
หน่วยวรรคที่ 4	"รืบ"	-	ฟาว
หน่วยวรรคที่ 5	"กู"	-	เป็ง
หน่วยวรรคที่ 6	"มะละกอ"	-	บักหุง
หน่วยวรรคที่ 7	"จิ้งจก"	-	ขี้เกียม
หน่วยวรรคที่ 8	"ตุ๊กแก"	-	กั๊กแก
หน่วยวรรคที่ 9	"ปลาชอน"	-	ปากชอน
หน่วยวรรคที่ 10	"น้ำคาง"	-	น้ำหมอก
หน่วยวรรคที่ 11	"กรรไกร"	-	มีกเขือ
หน่วยวรรคที่ 12	"จอบ"	-	บักจก
หน่วยวรรคที่ 13	"เตย"	-	จ้วนอย
หน่วยวรรคที่ 14	"ท่า"	-	เฮก
หน่วยวรรคที่ 15	"โกหก"	-	คัวะ
หน่วยวรรคที่ 16	"อรอย"	-	แซบ
หน่วยวรรคที่ 17	"โกน"	-	แด
หน่วยวรรคที่ 18	"นินทา"	-	เว้าพัน
หน่วยวรรคที่ 19	"วันพรุ่งนี้"	-	1. ม้ออัน 2. มัดหน้า
หน่วยวรรคที่ 20	"เคิน"	-	ญาง
หน่วยวรรคที่ 21	"ปรอย ๆ"	-	ลิน
หน่วยวรรคที่ 22	"ลานบ้าน"	-	เคินบ้าน
หน่วยวรรคที่ 23	"กู"	-	ฮาย

หน่วยบรรดที่ 24	"ผอม"	-	จอย
หน่วยบรรดที่ 25	"ขนมจีน"	-	ชาวปุน
หน่วยบรรดที่ 26	"เป็๋อ"	-	เบิก
หน่วยบรรดที่ 27	"กระโจน"	-	โตน
หน่วยบรรดที่ 28	"เงียบ"	-	มิก
หน่วยบรรดที่ 29	"กางเกง"	-	โส่ง
หน่วยบรรดที่ 30	"วิกน้ำ"	-	สะ

4. ศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

ภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาชนกลุ่มน้อยภาษาหนึ่งในประเทศไทย ผู้ที่พูดภาษา
กะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นภูเขาสูงทางภาคเหนือและภาคตะวันตกของ
ประเทศไทย จากจุดเก็บข้อมูล 445 จุด มีอยู่เพียงจุดเดียวที่ได้อะเอียดภาษากะเหรี่ยง
กลับคืนมา ไคแก หมู่บ้านห้วยหยวก ตำบลมานแก อำเภอศรีสวัสดิ์ เนื่องจากภาษา
กะเหรี่ยงมิได้เป็นเป้าหมายสำคัญในการศึกษาคำนี้ ในเรื่องของกรวิเคราะห์ศัพท์จึง
มิได้กล่าวถึงเรื่องกรวิเคราะห์ศัพท์ภาษากะเหรี่ยงเลย แต่ผู้วิจัยก็มีไคละเลยหรือคว
สรุปว่า ข้อมูลที่ได้มาดังกล่าวเป็นภาษากะเหรี่ยงอย่างแท้จริงโดยทันที ผู้วิจัยไคทำการ
ศึกษาโดยนำข้อมูลคำศัพท์จากหมู่บ้านกะเหรี่ยงอีก 2 จุด ไคแก หมู่บ้านห้วยตมุน อำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน¹ และหมู่บ้านหนองเจ็ดหน่วย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่²
มาเปรียบเทียบกัน ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า ศัพท์ที่ใช้ในหมู่บ้านห้วยหยวกและศัพท์
ที่ใช้ในหมู่บ้านห้วยตมุนและหมู่บ้านหนองเจ็ดหน่วยเป็นศัพท์เดียวกันถึง 2 ใน 3 ส่วน
ซึ่งพอจะสรุปไคว่า คำศัพท์ที่ใช้ทุกกันในหมู่บ้านห้วยหยวก อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดสุโขทัย
คือภาษากะเหรี่ยง

จากหน่วยบรรดที่ไคทำการทดสอบ 30 หน่วยบรรด ผู้บอกภาษาของหมู่บ้าน
ห้วยหยวกไคตอบมาเป็นภาษาไทยถิ่นเหนืออยู่ 3 หน่วยบรรด ไคแก ไคแกหน่วยบรรด"จอบ"
"เดร" และ "ขนมจีน" ส่วนคำตอบที่เป็นภาษากะเหรี่ยงมี 27 หน่วยบรรด ไคแก

¹ ผู้วิจัยไคข้อมูลนี้จาก คุณนคร คังเมฆากุล

² ผู้วิจัยไคข้อมูลนี้จากคุณพจนารถ เสมอมิตร

หน่วยบรรณคดี 1	"ภูเขาศา"	-	คาหลู
หน่วยบรรณคดี 2	"กะลา"	-	เหมาะเปาะ
หน่วยบรรณคดี 3	"พุก"	-	แตกา
หน่วยบรรณคดี 4	"รีย"	-	เกรหลอ
หน่วยบรรณคดี 5	"คู"	-	กว่า
หน่วยบรรณคดี 6	"มะละกอ"	-	สะกุกแ
หน่วยบรรณคดี 7	"จิงจก"	-	คอนหลี่
หน่วยบรรณคดี 8	"ตุ๊กแก"	-	โตะแ
หน่วยบรรณคดี 9	"ปลาชอน"	-	ยาหลู
หน่วยบรรณคดี 10	"น้ำค้าง"	-	ปะจอที่
หน่วยบรรณคดี 11	"กรรไกร"	-	ทะรี
หน่วยบรรณคดี 14	"ท่า"	-	มาตะ
หน่วยบรรณคดี 15	"โกหก"	-	ออดอตา
หน่วยบรรณคดี 16	"อรอย"	-	วี
หน่วยบรรณคดี 17	"โกน"	-	ภาวะ
หน่วยบรรณคดี 18	"นินทา"	-	แระโกมอ
หน่วยบรรณคดี 19	"วันพุงนี้"	-	ลุดอ
หน่วยบรรณคดี 20	"เกิน"	-	แล
หน่วยบรรณคดี 21	"ปรอย ๆ"	-	มุกยู
หน่วยบรรณคดี 22	"ลานบาน"	-	ตะปรอพู
หน่วยบรรณคดี 23	"คู"	-	คู
หน่วยบรรณคดี 24	"ดม"	-	แซ
หน่วยบรรณคดี 25	"เปื่อ"	-	มู
หน่วยบรรณคดี 27	"กระโจน"	-	คุย
หน่วยบรรณคดี 28	"เงียบ"	-	ลอมมา
หน่วยบรรณคดี 29	"กางเกง"	-	แท
หน่วยบรรณคดี 30	"วิกน้ำ"	-	ทา

5. ศัพท์เฉพาะถิ่น

ศัพท์เฉพาะถิ่นหมายถึงศัพท์ภาษาไทยที่ไม่ปรากฏว่าใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นทั้งสาม ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสานเลย แต่เป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันอยู่เฉพาะบริเวณในจังหวัดสุโขทัย และอาจจะรวมไปถึงบางบริเวณในจังหวัดใกล้เคียงด้วย จากข้อมูลทั้งหมดมีศัพท์เฉพาะถิ่นอยู่ 14 ศัพท์ ได้แก่

หน่วยบรรดที่ 1	"ภูเขา"	-	โก
หน่วยบรรดที่ 6	"ปลาชอน"	-	ปลาแกบ
หน่วยบรรดที่ 7	"จิ้งจก"	-	ตุ๊กแกม
หน่วยบรรดที่ 8	"ตุ๊กแก"	-	1. คอกคอก 2. ตุ๊กแกบ
หน่วยบรรดที่ 11	"กรรไกร"	-	มีคหนีบ
หน่วยบรรดที่ 12	"จอบ"	-	1. กะเบอ 2. กะจา
หน่วยบรรดที่ 18	"นินทา"	-	เวาขวัญ
หน่วยบรรดที่ 21	"ปรอย ๆ"	-	1. ปรืบ ๆ 2. มับ ๆ 3. ฉอ ๆ
หน่วยบรรดที่ 22	"ลานบาน"	-	กางบาน
หน่วยบรรดที่ 29	"กางเกง"	-	โกน

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะไต่ถามการวิเคราะห์แต่ละหน่วยบรรดว่าแทนด้วยศัพท์ใดศัพท์ และแต่ละศัพท์มีรูปแปรอะไรบ้าง ผู้วิจัยจะได้นำเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้อธิบายไปแล้วทั้งหมดเข้ามาช่วยในการพิจารณา ดังนี้

หน่วยบรรทัดที่ 1 "ภูเขา"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ ภูเขา, ภู, เขา, คอย, โค และคำหลู
แบ่งออกได้เป็น 6 ศัพท์ คือ

ภูเขา	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
เขา	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ภู	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
คอย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
คำหลู	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
โค	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หมายเหตุ ผู้วิจัยคิดว่าศัพท์ ภูเขา ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางนั้นเกิดจากการซ้อนคำ¹
คือเอาคำว่า ภู และ เขา ซึ่งมีความหมายเหมือนกันหมายถึง "เนินที่สูงขึ้นจนเป็นจอม"
มารวมกันเป็น ภูเขา ผลจากการซ้อนคำทำให้ ภูเขา มีความหมายเพิ่มเติมขึ้นจากเดิม
อีกเล็กน้อย ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของภูเขาไว้ว่าเป็น
"เนินที่สูงขึ้นเป็นจอมใหญ่"

หน่วยบรรทัดที่ 2 "กะลา"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ กะลา, กะโหลก, กะล้ง, กะโป้, โป้, และ
เหมาะเปาะ แบ่งออกได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

กะลา	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
กะโหลก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
กะล้ง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
กะโป้ - โป้	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
เหมาะเปาะ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หมายเหตุ ศัพท์กะลา และกะโหลก มีความหมายเหมือนกันคือ "ส่วนแข็งที่หุ้มเนื้อมะพร้าว"
แต่ศัพท์กะโหลก มีความหมายเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยคือ ไซ้เป็นภาชนะใส่สี

¹ พระยาอนุমানราชชน (2517, หน้า 253) ได้กล่าวถึงการซ้อนคำว่าเป็นลักษณะหนึ่งของคำ
ในภาษาไทยหมายถึงการเอาคำสองคำมารวมกัน แต่มีความหมายเท่าเดิมหรือมีความหมายเพี้ยน
จากเดิมบ้าง

หน่วยวรรคที่ 3 "พูด"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 5 คำ ได้แก่ พูด, อู, เวา, ปาก, และแตตา แบ่งออก
ได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

พูด	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
อู	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เวา	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ปาก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
แตตา	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หมายเหตุ ศัพท์เวา และ ปาก ซึ่งเป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งสองศัพท์ มีความหมาย
เหมือนกันและสามารถใช้แทนกันได้ แต่จากขอมูลผู้บอกภาษาส่วนใหญ่จะใช้ศัพท์ เวา มาก
กว่า ปาก

หน่วยวรรคที่ 4 "รีบ"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 5 คำ ได้แก่ รีบ, ฟิ่ง, เฟ่ง, ฟ่าว, และเกรหลอ
แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

รีบ	ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ฟิ่ง - เฟ่ง	ศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ฟ่าว	ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
เกรหลอ	ศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หมายเหตุ ในพจนานุกรมภาคอีสาน - ภาคกลาง¹ ปรากฏว่ามีการใช้ ฟิ่ง ในภาษาไทย
ถิ่นอีสานควบเช่นกัน แต่เป็นการใช้ควบคู่ไปกับฟ่าว เป็นฟ่าวฟิ่ง มีความหมายว่ารีบร้อน
ซึ่งในกรณีนี้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นการซ้อนคำของภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยยืมศัพท์จากภาษา
ไทยถิ่นเหนือมาใช้เพื่อให้มีศัพท์ใช้มากขึ้นนั่นเอง

¹ พจนานุกรมภาคอีสาน - ภาคกลาง ฉบับปติธานสมเด็จพะมหาวีรวงศ์, โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช, 2515

หน่วยอรรถที่ 5 "กู"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 7 คำ ไก่แก กู, ผอ, กอย, เบ็ง, บึง, หมิง, กว้า
แบ่งไคเป็น 5 ศัพท์ คือ

กู	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ผอ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
กอย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เบ็ง-บึง-หมิง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
กว้า	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

- หมายเหตุ 1. ศัพท์ผอและกอยซึ่งเป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือทั้งสองศัพท์นี้ ในบางท้องถิ่นทางภาคเหนือให้ความหมายที่แตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือกอยหมายถึงมอง แต่ผอหมายถึงมองอย่างตั้งใจ ซึ่งก็หมายถึงคุณนั่นเอง ในพจนานุกรมภาษาไทยกรุงเทพฯ - ไทยเชียงใหม่¹ มีศัพท์อีกศัพท์หนึ่งซึ่งรวมศัพท์ทั้งสองนี้เข้าด้วยกัน เป็นผอกอยมีความหมายว่าดูแล และจากแบบสอบถามที่ไ้รับคืนมาผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้ ผอหนึ่ง มากกว่า กอยหนึ่ง
2. ตามความคิดของผู้วิจัยบึงและหมิงเป็นคำที่แปรมาจากเบ็งทั้งคู่ การแปรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีขั้นตอน จากเบ็ง แปรเป็นบึง และแปรเป็นหมิงในที่สุด

หน่วยอรรถที่ 6 "มะละกอ"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 6 คำ ไก่แก มะละกอ, มะกวยเต็ค, มะเต็ค, บักหุ่ง, หม่าหุ่ง และสะกวยแถ แบ่งไคเป็น 4 ศัพท์ คือ

มะละกอ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
มะกวยเต็ค-มะเต็ค	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
สะกวยแถ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
บักหุ่ง - หม่าหุ่ง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

¹ พจนานุกรมภาษาไทยกรุงเทพฯ - ไทยเชียงใหม่, รายงานประกอบการศึกษาวิชา 141 - 642 (การทำพจนานุกรม), ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2523.

หน่วยอรรถที่ 7 "จิงจก"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 11 คำ ไค่แก๋ จิงจก, จักกิม, ตะกิม, ชี้เกี่ยม, ตะเกี่ยม, ตุกแกม, ตูแกม, ตกแกม, ตะแกม, ไอแกม, คอนหลี่
แบ่งออกได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

จิงจก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
จักกิม-ตะกิม	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ชี้เกี่ยม-ตะเกี่ยม	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
คอนหลี่	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
ตูกแกม-ตูแกม-ตกแกม-ตะแกม-ไอแกม	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หน่วยอรรถที่ 8 "ตูกแก"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 8 คำ ไค่แก๋ ตูกแก, ตกโต, ตัดโต, กั๊บกั๊, ตอคตอ
ตัวตอ, ตูกแตม, โตะแต แบ่งออกได้เป็น 6 ศัพท์ คือ

ตูกแก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ตกโต-ตัดโต	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
กั๊บกั๊	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
โตะแต	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
ตอคตอ-ตัวตอ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น
ตูกแตม	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หน่วยบรรณที่ 9 "ปลาชอน"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 6 คำ ได้แก่ ปลาชอน, ปาหลิม, ปากอ, ปาคอ, ปลาแกบ และยาหลู แบ่งไ้เป็น 6 ศัพท์ คือ

ปลาชอน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ปาหลิม	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ปากอ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ปาคอ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ยาหลู	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
ปลาแกบ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หมายเหตุ ปากอ เป็นศัพท์ที่ซ้ำกันในภาษาไทยถิ่นเหนือ เช่นเดียวกับปาหลิม ซึ่งหมายถึงปลาชอนเหมือนกัน แต่ในบางท้องถิ่นศัพท์ทั้งสองนี้จะมีความหมายแตกต่างกันบ้าง เล็กน้อย คือปาหลิมจะหมายถึงปลาชอนตัวเล็ก ส่วนปากอจะหมายถึงปลาชอนตัวใหญ่

สำหรับปากอกับปาคอนั้น ถ้าจะพิจารณาตามเกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์ข้อ ก) ในข้อ 1. จะเห็นว่าคำสองคำนี้สามารถจัดเป็นศัพท์เดียวกันได้ แต่เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบกับพจนานุกรมแล้วพบว่า ปากอปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นเหนือ ในขณะที่ปาคอปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจให้ปากอและปาคอเป็นคนละศัพท์กัน นับเป็นกรณียกเว้นของเกณฑ์ข้อ ก) ในข้อ 1.

หน่วยบรรณที่ 10 "น้ำคาง"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 5 คำ ได้แก่ น้ำคาง, เหมย, น้ำหมอก, น้ำเหมาะ, และปะจื่อที่ แบ่งออกได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

น้ำคาง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
เหมย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
น้ำหมอก-น้ำเหมาะ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ปะจื่อที่	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยวรรคที่ 11 "กรรไกร"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 8 คำ ได้แก่ กรรไกร, ตะไกร, มีคضب, มีคضب, มีคضب, มีคหีบ, มีคหีบ, มีคหีบ, กะวี แบ่งออกได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

กรรไกร-ตะไกร	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
มีคضب-มีคضب-มีคضب	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
มีคหีบ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
กะวี	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
มีคหีบ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หมายเหตุ ตามความเห็นของผู้วิจัยมีคضبและมีคضبต่างก็เป็นคำที่แปรมาจากมีคضب การแปรของศัพท์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีขั้นตอน คือ จากมีคضبเป็นมีคضب และเป็นมีคضب ในที่สุด

หน่วยวรรคที่ 12 "จอบ"

คำที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลมีอยู่ 11 คำ ได้แก่ จอบ, กระจอบ, กระจอบ, ขอบก, หัวบก, กรรรบก, กระจบ, กระจบ, กระจบ, กระจบ, กระจบ แบ่งออกเป็น 5 ศัพท์ คือ

จอบ-กระจอบ-กระจอบ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ขอบก-หัวบก-กรรรบก-กระจบ-กระจบ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
บักจก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
กระจบ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น
กระจบ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หน่วยวรรคที่ 13 "เณร"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 3 คำ ได้แก่ เณร, พะนอย, จ้วนอย แบ่งเป็น 3 ศัพท์ ได้แก่

เณร	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
พะนอย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
จ้วนอย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยอรรถที่ 14 "ทำงาน"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 6 คำ ได้แก่ ทำ, ญี่ะ, ญะ, เฮ้, เอ้ และมาตะ
แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

ทำ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ญี่ะ-ญะ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เฮ้-เอ้	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
มาตะ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยอรรถที่ 15 "โกหก"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมีอยู่ 4 คำ ได้แก่ โกหก, ชู้, คัวะ, ออลอตา แบ่งได้เป็น
4 ศัพท์ คือ

โกหก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ชู้	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
คัวะ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ออลอตา	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยอรรถที่ 16 "อรอย"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 4 คำ คือ อรอย, ล่า, แรบ, วี แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์

อรอย	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ล่า	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
แรบ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
วี	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยอรรถที่ 17 "โกน"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ โกน, ชุก, แด, คัวะ แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

โกน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ชุก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
แด	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
คัวะ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยวรรคที่ 18 "นินทา"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ นินทา, เลาช่วญ, เลาชวน, เว้าพั้น, เว้าช่วญ และแะโกมอ แบ่งได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

นินทา	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
เลาช่วญ-เลาชวน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เว้าพั้น	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
แะโกมอ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
เว้าช่วญ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หน่วยวรรคที่ 19 "วันพุงนี้"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 5 คำ ได้แก่ วันพุงนี้, วันพุก, มื้อหน้า, มื้ออื่น, และ ลู่อ แบ่งได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

วันพุงนี้	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
วันพุก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
มื้ออื่น	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
มื้อหน้า	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ลู่อ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หมายเหตุ มื้ออื่น และ มื้อหน้า นับเป็นคนละศัพท์แต่มีความหมายเหมือนกัน จากข้อมูลผู้บอกภาษาใช้ศัพท์มื้ออื่นมากกว่ามื้อหน้า

หน่วยวรรคที่ 20 "เคิน"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ เคิน, เต้ว, ญ่าง, และ แด แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

เคิน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
เต้ว	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ญ่าง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
แด	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยอรรถที่ 21 "ฝนปรอย ๆ"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 8 คำ ได้แก่ ปรอย ๆ, ธิ ๆ, ซอย ๆ, ลิน, ปรืบ ๆ, มับ ๆ, ฉอ ๆ, และมุกุญจุ แบ่งได้เป็น 7 ศัพท์ คือ

ปรอย ๆ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ธิ ๆ - ซอย ๆ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
ลิน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ปรืบ ๆ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น
มับ ๆ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น
ฉอ ๆ	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น
มุกุญจุ	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยอรรถที่ 22 "ลานบ้าน"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 6 คำ ได้แก่ ลานบ้าน, ขวงบ้าน, เคนบ้าน, เกินบ้าน, กางบ้าน และตะปรอพู แบ่งได้เป็น 6 ศัพท์ คือ

ลานบ้าน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
ขวงบ้าน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เคนบ้าน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
เกินบ้าน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ตะปรอพู	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
กางบ้าน	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หมายเหตุ ถ้าจะพิจารณาตามเกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์ข้อ ก) ในข้อ 1. จะเห็นได้ว่าสามารถจัดให้ เคนบ้าน และ เกินบ้าน เป็นศัพท์เดียวกันได้ แต่เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบกับพจนานุกรมแล้วพบว่า เคนบ้าน ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นเหนือ และ เกินบ้าน ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจ ให้เคนบ้าน และ เกินบ้าน เป็นคนละศัพท์กัน นับเป็นกรณียกเว้นของเกณฑ์การตัดสินศัพท์ข้อ ก) ในข้อ 1.

หน่วยบรรทัดที่ 23

"คู"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ คู, สวก, ฮาย และคู แบ่งเป็น 4 ศัพท์ คือ

คู เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

สวก เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ฮาย เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

คู เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยบรรทัดที่ 24

"ผอม"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 4 คำ ได้แก่ ผอม, คอง, จอย, และแซ แบ่งเป็น 4 ศัพท์

ผอม เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

คอง เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ

จอย เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

แซ เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยบรรทัดที่ 25

"ขนมจีน"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 3 คำ ได้แก่ ขนมจีน, ขนมเส้น, ข้าวปุ้น แบ่งได้เป็น 3 ศัพท์

ขนมจีน เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

ขนมเส้น เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ข้าวปุ้น เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยบรรทัดที่ 26

"เปื้อ"

คำที่ปรากฏในข้อมูล 5 คำ ได้แก่ เปื้อ, กาย, เปิก, เปี้ย, มู แบ่งเป็น 4 ศัพท์

เปื้อ-เปี้ย เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

กาย เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ

เปิก เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

มู เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยบรรทัดที่ 27 "กระโจน"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 6 คำ ได้แก่ กระโจน, วิค, โคน, กระโคค, โคค, และคุย แบ่งได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

กระโจน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
กระโคค - โคค	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
วิค	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
โคน	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
คุย	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หมายเหตุ กระโจน และ กระโคค เป็นศัพท์ที่ไร้พหูในภาษาไทยถิ่นกลางทั้งสองศัพท์ ในฐานะที่ผู้วิจัยเองเป็นเจ้าของภาษาผู้วิจัยคิดว่าศัพท์ทั้งสองศัพท์นี้มีความหมายใกล้เคียงกันมาก แต่มีความแตกต่างกันอยู่บางในเรื่องของทิศทาง กล่าวคือ กระโจน สามารถไปใดทิศทางเดียวคือออกจากจุดที่อยู่ไปข้างหน้า ในขณะที่ กระโคค สามารถไปใดหลายทิศทางรวมทั้งกระโคคอยู่กับที่ด้วย ดังนั้นศัพท์ทั้งสองนี้ถึงแม้จะใช้แทนกันได้ในบางกรณี แต่ก็ยังคงมีความหมายที่แตกต่างกันอยู่เล็กน้อย

หน่วยบรรทัดที่ 28 "เงียบ"

คำที่ปรากฏในขอมูลมี 6 คำ ได้แก่ เงียบ, คัก, มิค, มึค, เม็ค, และลอมมา แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

เงียบ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
คัก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
มิก-มึค-เม็ค	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ลอมมา	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

หน่วยบรรดที่ 29 "กางเกง"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 6 คำ ได้แก่ กางเกง, เคี้ยว, เหว, โส่ง, โจน และแท แบ่งได้เป็น 5 ศัพท์ คือ

กางเกง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
เคี้ยว - เหว	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
โส่ง	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
แท	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง
โจน	เป็นศัพท์เฉพาะถิ่น

หน่วยบรรดที่ 30 "วิกน้ำ"

คำที่ปรากฏในข้อมูลมี 5 คำ ได้แก่ วิก, สระ, สระ, โสระ, ทา แบ่งได้เป็น 4 ศัพท์ คือ

วิก	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
สระ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นเหนือ
สระ - โสระ	เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ทา	เป็นศัพท์ภาษากะเหรี่ยง

เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจและมองเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ออกมาเป็นตาราง โดยแบ่งประเภทของหน่วยบรรดตามจำนวนศัพท์ที่ไรแทนหน่วยบรรดได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงหน่วยวรรคที่แทนด้วยศัพท์ 3 ศัพท์

หน่วยวรรคที่ / ศัพท์	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นเหนือ	ไทยถิ่นอีสาน
13. "เณร"	เณร	พะน้อย	จัวน้อย
14. "ขนมจีน"	ขนมจีน	ขนมเส้น	ข้าวบูน

ตารางที่ 6 แสดงหน่วยวรรคที่แทนด้วยศัพท์ 4 ศัพท์

หน่วยวรรคที่ / ศัพท์	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นเหนือ	ไทยถิ่นอีสาน	กะเหรี่ยง
4. "วืบ"	วืบ	พ้ง, เฟง	ฟาว	เกรหลอ
6. "มะละกอ"	มะละกอ	มะก้วยเตก, มะเตก	บักหุง, หม่าหุง	สะกอยแด
10. "น้ำค่าง"	น้ำค่าง	เหมย	น้ำหมอก, น้ำเหมาะ	ปะจ้อตี
14. "ท่า"	ท่า	เญยะ, ญะ	เฮ็ก, เอ็ก	มาตะ
15. "โกหก"	โกหก	ซู้ ซู่	กัวะ	ออหลอตา
16. "อรอย"	อรอย	ล่ำ	แฆม	วี่
17. "โกน"	โกน	ชุก	แด	ควะ
20. "เคิน"	เคิน	เต้ว	ญ่าง	แล
23. "คู้"	คู้	สวก	ฮาย	คู้
24. "ผอม"	ผอม	กอง	จอย	แซ
26. "เมือ"	เมือ	กาย	เบิด	มู
28. "เจียบ"	เจียบ	กัก	มิก, เม็ก, มีก	ลอมมา
30. "วิก"	วิก	อะ	สะ, โสะ	ทา

ตารางที่ 7 แสดงหน่วยอรรถที่แทนด้วยศัพท์ 5 ศัพท์

ศัพท์ หน่วยอรรถ	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นเหนือ	ไทยถิ่นอีสาน	กะเหรี่ยง	เฉพาะถิ่น
2. "กะลา"	1. กะลา 2. กะโหลก	กะล่ง	กะโป้, โป้	เหมาะเปาะ	-
3. "พุก"	พุก	อู๋	1. เว้า 2. ปาก	แตตา	-
5. "กู"	กู	1. ผอ 2. กอย	เม็ง, บึง, หมิง	กว่า	-
7. "จิ้งจก"	จิ้งจก	จิ้งกม, ตะกม	ซ้ซ้ยม, ตะเกยม	คอนหลี่	ตุ๊กแกม, ตูแกม, ตกแกม, ตะแกม ไอแกม
12. "จอบ"	จอบ, กระจอบ กะจอบ	ขอบก, ห่วมก กรรบก, กระจบก, กะบก	บักจก	-	1. กะเบอ 2. กะจา
18. "นินทา"	นินทา	เล่าขวัญ, เล่าชวน	เว้าพัน	แซโกมอ	เว้าขวัญ
19. "วันพุงนั"	วันพุงนั	วันพุก	1. มือหน้า 2. มืออื่น	ลู่อ	-
27. "กระโจน"	1. กระโจน 2. กระโดด, โดด	วิก	โต้น	คู้	-
29. "กางเกง"	กางเกง	เตี้ยว, เตว	โส่ง	แท	โกน

ตารางที่ 8 แสดงหน่วยบรรดที่แทนด้วยศัพท์ 6 ศัพท์

ศัพท์ หน่วยบรรด	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นเหนือ	ไทยถิ่นอีสาน	กะเหรี่ยง	เฉพาะถิ่น
1. "ภูเข่า"	1. ภูเข่า 2. เข่า	คอย	ภู	คำหลู	โก๋
8. "ตุ๊กแก"	ตุ๊กแก	ตักโต, ตักโต	กั๊บกั๊	โตะแต้	1. ทอดคอด, ตัวคอด 2. ตุ๊กแตบ
9. "ปลาซอน"	ปลาซอน	1. ปากอ 2. ป่าหลิม	ปากอ	ยาหลู	ปลาแกบ
11. "กรรไกร"	กรรไกร, ตะไกร	มีคณับ, มีคณั้ม มีคณั๊บ	มีคเชื้อ	ทะรี	1. มีคหึ้ม 2. มีคไท
22. "ลานมาน"	ลานมาน	1. เก้มนาน 2. ขวงบาน	เก้มนาน	ตะปรอพู	กางบาน

ตารางที่ 9 แสดงหน่วยบรรดที่แทนด้วยศัพท์ 7 ศัพท์

ศัพท์ หน่วยบรรด	ไทยถิ่นกลาง	ไทยถิ่นเหนือ	ไทยถิ่นอีสาน	กะเหรี่ยง	เฉพาะถิ่น
21. "ปรอยๆ"	ปรอย ๆ	ซี ๆ , ซอยๆ	ลิน	มุกยจุ	1. ปรีบ ๆ 2. มับ ๆ 3. ฉอ ๆ